

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSR del. do SO Mirosław Major

Protokolant p.o. stażysty Anita Dziuba

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2016 r. w Poznaniu

odwołania **E. P.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

z dnia 10 marca 2015 r., znak: (...)

w sprawie **E. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje odwołującemu E. P. prawo do emerytury od dnia 14 listopada 2014 r. z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 marca 2015 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. odmówił E. P. prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że E. P. nie spełnia warunku co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach oraz 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego. Zakład uznał za udowodniony ogólny staż pracy w wymiarze 20 lat, 3 miesiące i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Od powyższej decyzji w ustawowym terminie odwołał się E. P., domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury zgodnie z wnioskiem z dnia 31.10.2014 r. Zaskarżonej decyzji zarzucono błędne przyjęcie przez organ rentowy, że powód w trakcie wykonywania pracy na stanowisku kierowcy ciągnika nie wykonywał jej jako pracy w szczególnych warunkach, a tym samym niezaliczenie wskazanych we wniosku okresów pracy oraz błędne niezaliczenie do okresów składkowych i nieskładkowych pracy, którą wykonywał powód stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na gospodarstwie rolnym rodziców w latach 1970-1978.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując argumenty zawarte w zaskarżonej decyzji.

W piśmie z dnia 28.05.2015 r. pozwany wskazał, że na podstawie przedłożonych dokumentów można uwzględnić w stażu pracy także okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 15.11.1970 r. do 30.08.1978 r. Łącznie z tym okresem odwołujący posiadałby 25-letni staż pracy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. P. urodził się dnia (...) i z zawodu jest kierowcą.

Odwołujący posiada prawo jazdy kategorii T od 15.01.1973 r.

W okresie od 15.11.1970 r. do 30.08.1978 r. odwołujący pracował w gospodarstwie rolnym rodziców I. i F. P..

W dniu 4.09.1978 r. odwołujący rozpoczął w pełnym wymiarze czasu pracę w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) J.. Odwołujący pracował w tym zakładzie do dnia 31.07.1983 r.

Zgodnie z umową o pracę odwołujący został zatrudniony na stanowisku robotnik składowy, jednakże faktycznie nie świadczył pracy w tym charakterze. Przez pierwszych kilka dni zatrudnienia odwołujący kierował małym ciągnikiem U. C 328. Od dnia 9.09.1978 r. został przeszeregowany na stanowisko kierowcy ciągnika i od tego dnia kierował ciągnikiem U. C 385.

Odwołujący przez cały okres zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się wyłącznie prowadzeniem ciągników. Zakład posiadał 3 ciągniki, ale poza odwołującym obsługą ciągników zajmował się tylko J. W., który już nie żyje. Odwołujący jeździł ciągnikiem po tarcicę do P., N. i C., do T. po łubę. Odbierał także od chałupników z różnych miejscowości skrzynki z płyt i zawoził je do L., a w drodze powrotnej zabierał żużel do wysypania na drogi w celu utwardzenia. Wykonywał także kursy po J. – przewoził z rozładowni kolejowej na teren zakładu tarcicę i węgiel. Obowiązków pracowniczych o innym charakterze odwołujący nie wykonywał.

W świadectwie pracy odwołującego z dnia 30.07.1983 r. wskazano, że odwołujący pracował w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) J. jako kierowca ciągnika.

Odwołujący nie posiada świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z tytułu zatrudnienia w tym Zakładzie.

Razem z odwołującym w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) J. pracował świadek R. K. (w latach 1979-1995 jako stolarz). R. K. pracował na hali, ale miał styczność z odwołującym.

W dniu 18.08.1973 r. odwołujący podjął zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w Z. w charakterze pomocnika murarza. Zamiarem odwołującego było jednak zatrudnienie się w charakterze kierowcy ciągnika i tak też odwołujący wskazał w podaniu o przyjęcie o pracę. Również w skierowaniu do pracy odnotowano, że dotyczy ono wolnego stanowiska traktorzysty. Rozpoczęcie pracy w charakterze traktorzysty nie było jednak możliwe z uwagi na brak ciągnika. Od dnia 1.02.1985 r. po otrzymaniu przez odwołującego ciągnika U. C 363 m odwołujący rozpoczął pracę w charakterze kierowcy ciągnika (angaż z dnia 8.03.1985 r.). W kolejnych angażach odnotowywano, że odwołujący pracował jako kierowca.

Jako kierowca ciągnika odwołujący do 31.12.2001 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wywoził śmieci i nieczystości płynne. W okresach zimowych odwołujący przy użyciu ciągnika zajmował się także odśnieżaniem ulic (do ciągnika zakładano pługi). Sporadycznie dowoził także materiały budowlane.

Od dnia 1.12.1987 r. odwołującemu przyznano dodatek za obsługę ciągnika.

W trakcie zatrudnienia w (...) w Z. odwołującemu przyznano prawo do obsługi ciężkich maszyn budowlanych i drogowych – spycharki i ciągników do 110kW.

Razem z odwołującym w (...) w Z. pracowali świadkowie: R. G. (w latach 1981-1990 jako kierowca samochodów ciężarowych) i J. K. (w latach 1976-1999 jako traktorzysta).

E. P. pracował w (...) w Z. do dnia 2.03.2013 r.

Odwołujący posiada świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z tytułu zatrudnienia w tym zakładzie wystawione w dniu 12.11.2013 r. Z tego świadectwa wynika, że w okresie od 1.02.1985 r. do 31.12.2001 r. odwołując stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na stanowisku kierowca ciągnika.

Odwołujący legitymuje się na dzień 1.01.1999 r. wymaganym 25-letnim stażem pracy (po doliczeniu okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w czasie od 15.11.1970 r. do 30.08.1978 r.).

W dniu 31.10.2014 r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury, wskazując m.in., że nie jest członkiem OFE.

Decyzją z dnia 10.03.2015 r. pozwany odmówił E. P. prawa do emerytury.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy (k. 15, 16, 17, 30, 47), dokumentów w aktach ZUS odwołującego nr (...), zeznań świadków: R. K. (k. 57v), R. G. (k. 57v-58) i J. K. (k. 58) oraz na podstawie zeznań odwołującego (k. 58-58v).

Zeznania odwołującego zasługiwały na nadanie im przymiotu wiarygodności. Odwołujący w rzeczowy i logiczny sposób opisał przebieg pracy zawodowej i wykonywane czynności. Zeznania odwołującego znajdują potwierdzenie w zgromadzonych w sprawie dokumentach i pokrywają się z zeznaniami świadków. Nie występują pomiędzy nimi istotne sprzeczności.

Sąd dał wiarę także zeznaniom świadków, ponieważ są one spójne, konsekwentne i obiektywne. Zeznania te wzajemnie się uzupełniają, tworząc logiczną całość. Świadkowie wskazali na jakiego rodzaju pojazdach pracował odwołujący.

Pozwany nie kwestionował wiarygodności zeznań świadków i odwołującego.

Sąd przyjął, że dokumenty stanowiące podstawę niniejszego rozstrzygnięcia oraz ich kserokopie są prawdziwe i wiarygodne. Nie ma bowiem żadnych podstaw do ich kwestionowania z urzędu, a żadna ze stron nie podniosła zarzutu ich nieprawdziwości.

Sąd zważył, co następuje:

Zasady nabywania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. określa przepis art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 cyt. ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (tj. co najmniej 25 lat dla mężczyzn).

Obowiązująca ustawa emerytalna weszła w życie na mocy przepisu art. 196 tejże ustawy w dniu 1 stycznia 1999 r. Wymogi określone w przepisie art. 184 ust. 1 pkt 1 i 2 powinny zatem zostać spełnione na dzień 1.01.1999 r.

Kolejne przesłanki do przyznania wcześniejszej emerytury z uwagi na zatrudnienie w szczególnych warunkach/ szczególnym charakterze są zawarte w przepisie art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej. Zgodnie z treścią tego przepisu emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z kolei wiek emerytalny przewidziany w przepisie art. 32 ustawy emerytalnej to wiek ustalony na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 cytowanej ustawy). W przepisach dotychczasowych zawarte są również okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, które uprawniają do ubiegania się o przyznanie emerytury.

Przepisami dotychczasowymi, o których mowa powyżej jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) wraz z załącznikiem do tego rozporządzenia – zarządzeniem właściwego ministra. Powyższe rozporządzenie mimo, że zostało wydane na podstawie uchylonej już obecnie ustawy z dnia 14.1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, zachowało moc obowiązującą. Zakres podmiotowy tego rozporządzenia obejmuje osoby pozostające w stosunku pracy.

Zgodnie z § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Wykaz A, stanowiący załącznik do rozporządzenia, w dziale VIII zatytułowanym „W transporcie i łączności – Transport” w pkt. 3 wymienia jako prace wykonywane w warunkach szczególnych prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych.

Praca świadczona w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze musi być wykonywana stale w pełnym wymiarze czasu pracy. Przesądza o tym treść przepisu § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7.2.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z treścią tego przepisu, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Ustalenie, że praca jest wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku jest więc konieczne dla przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury.

Istotne jest też to, że do okresów uwzględnianych do pracy w szczególnych warunkach zalicza się tylko okresy, w których praca była faktycznie wykonywana.

Zgodnie z § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia, okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Jednakże judykatura pozwala na dowodzenie w inny, niż wskazany w § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia, że praca była wykonywana w szczególnych warunkach. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. (sygn. akt III UZP 48/84, LEX nr 14630) oraz w uchwale z dnia 10 marca 1984 r. (sygn. akt III UZP 6/84, LEX nr 14625) stwierdził, że „okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.”

Istota sporu w niniejszym postępowaniu sprowadzała się do oceny, czy pozwany słusznie odmówił odwołującemu prawa do emerytury na tej podstawie, że odwołujący nie udowodnił 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych, wymaganego na dzień 1.1.1999 r., bowiem pozostałe przesłanki określone w przepisach zostały spełnione.

W szczególności przestała być sporna kwestia legitymowania się przez odwołującego 25-letnim stażem pracy, albowiem w toku postępowania sądowego pozwany przyznał, że w stażu pracy odwołującego można uwzględnić okres jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 15.11.1970 r. do 30.08.1978 r.

Odwołujący na potwierdzenie okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) J. i Przedsiębiorstwie (...) w Z. przedłożył dowód z zeznań świadków – współpracowników z w/w Przedsiębiorstw, którzy potwierdzili fakt wykonywania pracy jako kierowcy traktora i rodzaj pojazdów, jakimi kierował odwołujący.

W okresie od 4.09.1978 r. do 31.07.1983 r. odwołujący pracował w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) J. jako kierowca ciągnika. Okoliczność ta wynikała ze świadectwa pracy odwołującego. Odwołujący nie dysponował natomiast świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu odwołujący, jako pracownik Przedsiębiorstwa Produkcji (...) J. wykonywał w w/w okresie zatrudnienie w szczególnych warunkach.

Z zeznań świadka R. K. oraz zeznań odwołującego wynika, że odwołujący jako pracownik tego Przedsiębiorstwa zajmował się stale i w pełnym wymiarze czasu tylko prowadzeniem ciągników. Odwołujący początkowo kierował małym ciągnikiem U. C 328, a następnie ciągnikiem U. C 385. Nie posiadał innych obowiązków pracowniczych. Świadek R. K. nie pracował co prawda razem z odwołującym, ale był stolarzem i miał styczność z odwołującym oraz możliwość zaobserwowania wykonywanych przez niego czynności. Jedyną osobą, która pracowała także jako kierowca ciągnika był J. W., który nie żyje. Odwołujący nie miał zatem możliwości przedstawienia dowodu z zeznań świadka, który pracował z nim bezpośrednio.

Nie ulega zatem wątpliwości, że odwołujący wykonywał w okresie od 4.09.1978 r. do 31.07.1983 r. pracę w szczególnych warunkach. Była to praca zaliczana zgodnie z wykazem A, dział VIII poz. 3 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.2.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest więc w niniejszej sprawie dowodem niewykonywania przez odwołującego pracy w szczególnych warunkach.

Pozwany podnosił także w odpowiedzi na odwołanie, że ze świadectwa pracy wynika, iż odwołujący ostatnio pracował jako kierowca ciągnika. Odnosząc się do tego zarzutu należy wskazać, że w świadectwie pracy nie wskazano jednak innych stanowisk pracy, co przemawia za przyjęciem, że odwołujący przez cały okres zatrudnienia w tym zakładzie pracował w charakterze kierowcy ciągnika. Wniosek ten jest tym bardziej uzasadniony, że z treści świadectwa pracy wynika wprost, że „W wymienionym wyżej okresie pracy (czyli od 4.09.1978 r. do 31.07.1983 r.) Obywatel zajmował stanowiska kierowcy ciągnika, a ostatnio stanowisko jw.”

Odwołujący był zatrudniony na pełen etat, co wynika z zeznań odwołującego, zeznań świadków i świadectwa pracy.

Do stażu pracy w szczególnych warunkach należy również zaliczyć okres zatrudnienia odwołującego w Przedsiębiorstwie (...) w Z. od 1.02.1985 r. do 31.12.1998 r. W tym okresie odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy ciągnika. Potwierdza to treść świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, niesłusznie zakwestionowanego przez pozwanego.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego, a w tym z zeznań świadków R. G. i J. K., którzy razem z odwołującym pracowali w tym zakładzie wynika, że E. P. we wskazanym powyżej okresie pracował jako kierowca ciągnika. Świadczy o tym potwierdzenie charakteru czynności wykonywanych przez odwołującego w spornym okresie. Świadek J. K. pracował na tym samym stanowisku, co odwołujący.

Powyższe ustalenie potwierdza także dokumentacja pracownicza odwołującego. Z angażu z dnia 8.03.1985 r. wynika, że od dnia 1.02.1985 r. odwołującemu powierzono obowiązki kierowcy ciągnika. W kolejnych angażach

odnotowywano, że odwołujący pracował jako kierowca, a od dnia 1.12.1987 r. odwołującemu przyznano dodatek za obsługę ciągnika. Skoro przy angażach na stanowisku kierowcy odwołujący otrzymywał dodatek za obsługę ciągnika, oznacza to, że angaże te wskazywały na faktyczne zatrudnienie w charakterze kierowcy ciągnika.

Z kolei praca w charakterze pomocnika murarza czy grabarza była przez odwołującego świadczona w innych okresach, co również miało odzwierciedlenie zarówno w zeznaniach odwołującego, jak i jego dokumentacji pracowniczej.

Odwołujący był zatrudniony na pełen etat, co wynika z zeznań odwołującego, zeznań świadków i świadectwa pracy.

Sąd doszedł zatem do wniosku, że także okres pracy odwołującego od 1.02.1985 r. do 31.12.1998 r. należy potraktować jako pracę w szczególnych warunkach.

W konsekwencji należy uznać, że odwołujący posiada wymagany okres ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Odwołujący spełnił również pozostałe warunki, tj. ma ukończone 60 lat, posiada wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (po doliczeniu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców – bezsporne – k. 13), nie jest członkiem OFE, zatem jest uprawniony do wcześniejszej emerytury.

W tych okolicznościach – na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i powołanych w uzasadnieniu przepisów prawa materialnego – należało zmienić zaskarżoną decyzję i przyznać odwołującemu prawo do emerytury poczynając od dnia 14 listopada 2014 r., tj. od ukończenia wieku 60 lat. W tym dniu odwołujący spełnił bowiem wszystkie ustawowe warunki do nabycia tego prawa.

/-/ M. M.